

Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf – Cynllun Archwilio Manwl 2023

Blwyddyn archwilio: 2023

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2023

Cyfeirnod y ddogfen: 3806A2023

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn ein [Datganiad Cyfrifoldebau](#).

Archwilio Cymru yw'r enw ar y cyd anstatudol ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân i bob un â'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain fel y disgrifir uchod. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol ac nid oes ganddo unrhyw swyddogaethau ynddo'i hun.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol yn cymryd unrhyw gyfrifoldeb na'r archwilydd penodedig lle bo'n briodol, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu weithiwr arall yn rhinwedd ei swydd unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Mewn achos o dderbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r Cod Adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd parti'n berthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru, Swyddfa Archwilio Cymru a, lle bo'n berthnasol, yr archwilydd penodedig yn drydydd parti'n berthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon at Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Ynglŷn ag Archwilio Cymru

Ein nodau a'n huchelgeisiau

Rhoi Sicrwydd i bobl Cymru bod arian cyhoeddus yn cael ei reoli'n dda	Egluro sut mae arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio a sut mae'n diwallu anghenion pobl	Ysbrydoli a grymuso'r sector cyhoeddus yng Nghymru i wella	
 Manteisio'n llawn ar ein persbectif, ein harbenigedd a'n dyfnder mewnwelediad unigryw	 Cryfhau ein sefyllfa fel llais awdurdodol, dibynadwy ac annibynnol	 Cynyddu ein gwelededd, ein dylanwad a'n perthnasedd	 Bod yn sefydliad enghreifftiol ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt

Cynnwys

Cyflwyniad	5
Eich archwiliad ar gip	8
Datganiadau ariannol yn faterol	10
Risgiau ariannol sylweddol	11
Meysydd eraill sy'n canolbwyntio	12
Amserlen archwilio datganiadau ariannol	14
Gwaith archwilio perfformiad wedi'i gynllunio	15
Ardystio hawliadau a ffurflenni grant, a swyddogaethau archwilio statudol	16
Tîm ffioedd ac archwilio	17
Ansawdd archwilio	19
Atodiadau	
Atodiad 1 – newidiadau ac effaith allweddol ISA315	20

Cyflwyniad

Rwyf bellach wedi cwblhau fy ngwaith cynllunio yn bennaf.

Mae'r Cynllun Archwilio Manwl hwn yn pennu fy nghyfrifoldebau statudol fel eich archwilydd allanol ac i gyflawni fy nyletswyddau o dan y Cod Ymarfer Archwilio.

Mae'n nodi'r gwaith y mae fy nhîm yn bwriadu ei wneud i fynd i'r afael â'r risgiau archwilio a nodwyd a meysydd ffocws allweddol eraill yn ystod 2023.

Mae hefyd yn nodi fy ffi archwilio amcangyfrifedig, manylion fy nhîm archwilio a dyddiadau allweddol ar gyfer cyflawni gweithgareddau fy nhîm archwilio ac allbynnau cynlluniedig.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol
Cymru

Fy nghyfrifoldebau archwilio

Rwyf yn cwblhau gwaith bob blwyddyn er mwyn cyflawni'r dyletswyddau canlynol:

- Rwyf yn archwilio datganiadau ariannol Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf i sicrhau y rhoddir cyfrif priodol am arian cyhoeddus.
- Rhaid i Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf roi trefniadau ar waith i gael gwerth am arian am yr adnoddau y mae'n eu defnyddio, ac mae'n rhaid imi fod wedi fy modloni ei fod wedi gwneud hyn.
- Mae angen i'r Cyngor gydymffurfio â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu a chymryd camau i gyflawni ei amcanion llesiant. Mae'n rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol asesu i ba raddau y mae'n gwneud hyn.

Archwilio datganiadau ariannol

Mae'n ofynnol i mi gyhoeddi tystysgrif ac adroddiad ar eich datganiadau ariannol sy'n cynnwys barn ar eu 'gwirionedd a'u tegwch' ac asesiad a baratowyd yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau perthnasol ac mae'n gyson â'ch datganiadau ariannol a'm gwybodaeth am yr Awdurdod.

Yn ogystal â'm cyfrifoldebau dros archwilio datganiadau ariannol y Cyngor, mae gennyf gyfrifoldeb hefyd am:

- ardystio dychwelyd i Lywodraeth Cymru sy'n darparu gwybodaeth am y Cyngor i gefnogi paratoi Cyfrifon y Llywodraeth Gyfan;
- ymateb i gwestiynau a gwrthwynebiadau ynghylch cyfrifon etholwyr lleol (codir ffioedd ychwanegol am y gwaith hwn, os oes angen);
- archwilio Cyfrifon Cronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf (bydd cynllun archwilio ar wahân yn cael ei baratoi ar gyfer archwilio'r gronfa bensiwn);
- yr archwiliad o elusen Cronfa Deddf Eglwys Cymru (bydd cynllun archwilio ar wahân yn cael ei baratoi ar gyfer Cronfa Deddf Eglwys Cymru);
- archwilio Cyd-bwyllgor Cyd-wasanaeth Addysg Consortiwm Canolbarth y De (mae cynllun archwilio ar wahân wedi'i baratoi ar gyfer archwilio'r cyd-bwyllgor);
- ardystiad Cyd-bwyllgor Amlogfa Llwydcoed yn dychwelyd; ac
- ardystio nifer o hawliadau a ffurflenni grant fel y cytunwyd gyda'r cyrff cyllido.

Nid wyf yn ceisio cael sicrwydd llwyr ar wirionedd a thegwch y datganiadau ariannol a'r nodiadau cysylltiedig ond yn mabwysiadu cysyniad o fateroldeb. Fy nod yw nodi camddatganiadau materol, hynny yw, y rhai a allai arwain at gamarwain darlennydd o'r cyfrifon. Mae'r lefelau yr wyf yn barnu camddatganiadau o'r fath yn faterol wedi'u nodi yn ddiweddarach yn y cynllun hwn.

Byddaf hefyd yn adrodd drwy eithriad ar nifer o faterion a nodir yn fanylach yn ein [Datganiad Cyfrifoldebau](#).

Ni osodwyd unrhyw gyfyngiadau arnaf wrth gynllunio cwmpas yr archwiliad hwn.

Gwaith archwilio perfformiad

Rwy'n cynnal rhaglen o waith archwilio perfformiad i gyflawni fy nyletswyddau¹ fel Archwilydd Cyffredinol mewn perthynas â gwerth am arian a datblygu cynaliadwy.

Bydd fy rhaglen archwilio perfformiad leol yn parhau i gael ei chyflwyno drwy gyfuniad o Brosiect Asesu Sicrwydd a Risg, prosiectau lleol pwrpasol a phrosiectau thematig sy'n archwilio risgiau sy'n gyffredin i bob cyngor.

Mae'r rhan fwyaf o'm gwaith archwilio perfformiad yn cael ei wneud gan ddefnyddio safonau archwilio INTOSAI. Mae Sefydliad Rhyngwladol y Goruchaf Sefydliadau Archwilio yn sefydliad ymbarél byd-eang ar gyfer y gymuned archwilio perfformiad. Mae'n sefydliad anllywodraethol sydd â statws ymgynghorol arbennig gyda Chyngor Economaidd a Chymdeithasol (ECOSOC) y Cenhedloedd Unedig.

¹ Pan fyddwn yn ymgymryd â gwaith archwilio o dan ein pwerau a'n dyletswyddau statudol, efallai y byddwn yn casglu gwybodaeth gan gyrrff cyhoeddus sy'n cynnwys rhywfaint o ddata personol. Mae ein hysbysiad prosesu teg archwilio cyffredinol yn esbonio'r hyn a wnawn gyda data personol, a sut y gallwch gysylltu â'n Swyddog Diogelu Data.

Eich archwiliad ar gip

Bydd fy archwiliad datganiadau ariannol yn canolbwyntio ar eich risgiau a meysydd ffocws eraill

Yn seiliedig ar fy ngwaith archwilio hyd yma, mae fy nghynllun archwilio wedi nodi'r risgiau canlynol:

Perygl datganiad ariannol sylweddol

- Rheolwyr yn diystyru'r rheolaethau sydd ar waith

Meysydd eraill o ffocws archwilio

- Prisiad tir ac adeiladau
- Prisiau atebolwydd cronfeydd pensiwn
- Cydnabyddiaeth uwch swyddog
- Trafodiadau Parti Cysylltiedig

Bydd fy archwiliad perfformiad yn cynnwys:

- Asesiad Sicrwydd a Risg
- Adolygiadau thematig - Cynaliadwyedd ariannol
- Adolygiadau thematig - Comisiynu a rheoli contractau
- Adroddiad Lleol - Cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy mewn meysydd gwasanaeth

Perthnasedd

Perthnasedd	£9.65 miliwn
Trothwy adrodd	£482,000

Grŵp

Byddwn hefyd yn perfformio archwiliad o gyfrifon y grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf sydd yn cynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf , Amgen Cymru Limited ac Amgen Rhondda Limited.

Datganiadau ariannol yn faterol

Perthnasedd £9.65 miliwn

Fy nod yw nodi a chywiro camddatganiadau materol, hynny yw, y rhai a allai achosi camarwain defnyddiwr y cyfrifon.

Cyfrifir Perthnasedd gan ddefnyddio:

- Gwariant gros 2022-23 o £964,998 miliwn yn unol â datganiadau ariannol drafft 2022-23 ar gyfer y Grŵp
- Canran materoldeb o 1%

Rwy'n adrodd i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu unrhyw gamddatganiadau sy'n uwch na lefel ddibwys (wedi'u gosod ar 5% o fateroldeb).

Meysydd o ddiddordeb penodol

Mae rhai meysydd o'r cyfrifon a allai fod yn bwysicach i ddefnyddiwr y cyfrifon ac rydym wedi gosod lefel fateroldeb is ar gyfer y rhain:

- Uwch Swyddog yn derbyn tâl £1,000
- Datgeliadau parti cysylltiedig:
  - Trafodiadau gyda Chyrff Sector Cyhoeddus £9.60 miliwn
  - Trafodion gyda swyddogion/aelod etholedig £10,000
  - Trafodion gydag is-gwmnïau/cwmnïau cysylltiol £1 miliwn

Risgiau ariannol sylweddol

Nodir risgiau sylweddol o gamddatganiad materol y mae'r asesiad risg gynhenid yn agos at ben uchaf y sbectrwm risg cynhenid neu'r rhai sydd i'w trin fel risg sylweddol yn unol â gofynion ISAs eraill. Mae'r ISAs yn ei gwneud yn ofynnol i ni ganolbwyntio mwy o sylw ar y risgiau sylweddol hyn.

Arddangosyn 1: Risgiau datganiad ariannol sylweddol

Risg sylweddol	Ein hymateb arfaethedig
Mae'r risg o reoli diystyru rheolaethau yn bresennol ym mhob corff. Oherwydd y ffordd anrhagweladwy y gallai gorwneud o'r fath ddigwydd, mae'n cael ei ystyried yn risg sylweddol [ISA 240.32-33].	Bydd y tîm archwilio yn: <ul style="list-style-type: none"> • asesu dyluniad a gweithrediad rheolaethau dros brosesu mynediad i gyfnodolion; • profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill a wneir wrth baratoi'r datganiadau ariannol; • adolygu amcangyfrifon cyfrifeg ar gyfer tuedd; a • gwerthuso'r rhesymeg dros unrhyw drafodion sylweddol y tu allan i gwrs busnes arferol.

Nid yw fy nhîm archwilio eto i ddod â phob maes o'm hasesiad risg i ben. Os bydd unrhyw risg o ran datganiad ariannol sylweddol pellach yn codi ar ôl cwblhau'r gwaith hwn, byddaf yn diweddarar'r Dirprwy Brif Weithredwr/Cyfarwyddwr Grŵp – Gwasanaethau Cyllid, Digidol a Rheng flaen a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn unol â hynny.

Meysydd eraill sy'n canolbwyntio

Nodais risgiau eraill a nodwyd o gamddatganiad materol sydd, er nad yw'n benderfynol o fod yn risgiau sylweddol fel uchod, hoffwn dynnu eich sylw atynt.

Arddangosyn 2: meysydd ffocws eraill

Perygl archwilio	Ein hymateb arfaethedig
<p>Prisiad tir ac adeiladau Mae gwerth tir ac adeiladau a adlewyrchir yn y fantolen a nodiadau i'r cyfrifon yn cynrychioli amcangyfrifon materol.</p> <p>Mae'n ofynnol cadw tir ac adeiladau ar sail prisio sy'n ddibynnol ar natur a defnydd yr asedau. Mae'r amcangyfrif hwn yn amodol ar lefel uchel o goddrychedd yn dibynnu ar y tybiaethau arbenigol a rheoli a fabwysiadwyd a gall newidiadau yn y rhain arwain at newidiadau sylweddol i brisiadau.</p> <p>Mae'n ofynnol i asedau gael eu hailbriso bob pum mlynedd, ond gall gwerthoedd hefyd newid o flwyddyn i flwyddyn ac mae risg y gallai gwerth cario asedau a adlewyrchir yn y cyfrifon fod yn sylweddol wahanol i werth presennol asedau ar 31 Mawrth 2023.</p> <p>Disgwylir symudiadau sylweddol yn 22-23 ac mae cymhlethdod ymarfer cyfrifo cyfalaf yn cynyddu'r risg bod y symudiadau hyn yn cael eu prosesu'n anghywir.</p>	<p>Bydd y tîm archwilio yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adolygu'r broses a gynhaliwyd gan y Cyngor i sicrhau bod prisiadau asedau yn sylweddol gywir; • adolygu'r wybodaeth a ddarperir i'r prisiwr i asesu ar gyfer cyflawnrwydd. • gwerthuso cymhwysedd, galluoedd a gwrthrychedd y prisiwr proffesiynol; • profi'r y cymod rhwng y cyfriflyfr ariannol a'r gofrestr asedau; a • phrofi sampl o asedau a ailbrisiwyd yn y flwyddyn i sicrhau bod y sail brisio, y data a'r rhagdybiaethau allweddol a ddefnyddir yn y broses brisio yn rhesymol, ac mae'r ailbrisiadau wedi'u hadlewyrchu'n gywir yn y datganiadau ariannol.
<p>Prisio atebolrwydd net cronfa bensiwn Mae atebolrwydd cronfa bensiwn Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) fel yr adlewyrchir yn y datganiadau ariannol yn cynrychioli amcangyfrif perthnasol.</p> <p>Mae natur yr amcangyfrif hwn yn golygu ei fod yn destun lefel uchel o ansicrwydd amcangyfrif gan ei fod yn sensitif i addasiadau bach yn y rhagdybiaethau a ddefnyddir wrth ei gyfrifo.</p>	<p>Bydd y tîm archwilio yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwerthuso'r cyfarwyddiadau a gyhoeddwyd gan reolwyr i'w actiwari (eu harbenigwyr rheoli) ar gyfer yr amcangyfrif hwn a chwmpas gwaith yr actiwari. • asesu cymhwysedd, galluoedd a gwrthrychedd yr actiwari a gynhaliodd y prisiadau; • asesu cywirdeb a chyflawnrwydd y wybodaeth a ddarparwyd gan y

Perygl archwilio	Ein hymateb arfaethedig
	<p>Cyngor i'r actiwari i amcangyfrif yr atebolwydd;</p> <ul style="list-style-type: none"> • profi cywirdeb atebolwydd a datgeliadau net y gronfa bensiwn yn y datganiadau ariannol gyda'r adroddiad actiwaraidd o'r actiwari; ac • asesu pa mor rhesymol yw'r tybiaethau a wnaed gan yr actiwari drwy adolygu adroddiad yr actiwari ymgynghori (arbenigwr yr archwilydd) a chynnal unrhyw weithdrefnau ychwanegol sy'n ofynnol.
<p>Cydnabyddiaeth uwch swyddog</p> <p>Yn ystod ein harchwiliad o ddatganiadau ariannol 2021-22, nododd ein profion archwilio fod materion wedi'u nodi gyda'r tâl staff uwch a ddatgelir yn y datganiadau ariannol. O ystyried bod y datgeliadau am dâl ar gyfer uwch swyddogion yn berthnasol yn ôl natur, mae risg o gamddatganiad materol oherwydd gwybodaeth anghywir neu anghyflawn.</p>	<p>Bydd y tîm archwilio yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cymharu'r unigolion a ddatgelir yn y nodyn tâl uwch swyddog i wybodaeth a nodwyd drwy ein gwaith cynllunio; • profi cywirdeb y datgeliadau a wnaed trwy wirio datgeliadau yn erbyn cofnodion cyflog; a • sicrhau bod datgeliadau a wneir yn cydymffurfio â'r gofynion statudol a rheoleiddiol.
<p>Trafodion Parti Cysylltiedig</p> <p>Rwy'n archwilio datgeliad trafodion a balansau parti cysylltiedig i lefel llawer is o fateroldeb gan y gallant ddarparu cwmpas i ystumio gwybodaeth ariannol a / neu guddio sylwedd trafodion. Yn ystod ein harchwiliad o ddatganiadau ariannol 2021-22, nododd ein profion archwilio fod trafodion cysylltiedig â'r blaid yn cael eu camddatgan yn sylweddol ac yn gofyn eu cywiro.</p>	<p>Bydd y tîm archwilio yn gwirio bod yr holl ddatganiadau llofnodi angenrheidiol wedi'u derbyn, eu gwerthuso a'u datgelu'n briodol ac yn gywir.</p> <p>Bydd yr arholiadau hyn hefyd yn cynnwys dulliau eraill o brofi, fel fy adolygiad o gofnodion Tŷ'r Cwmnïau gan ddefnyddio dadansoddeg data.</p>

Nid yw fy nhîm archwilio eto i ddod â phob maes o'm hasesiad risg i ben. Os bydd unrhyw feysydd eraill o ffocws archwilio yn codi ar ôl cwblhau'r gwaith hwn, byddaf yn diweddarau'r Dirprwy Brif Weithredwr/Cyfarwyddwr Grŵp – Gwasanaethau Cyllid, Digidol a Rheng flaen a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn unol â hynny.

Amserlen archwilio datganiadau ariannol

Nodais isod ddyddiadau allweddol ar gyfer cyflwyno fy ngwaith archwilio cyfrifon ac allbynnau a gynlluniwyd.

Arddangosyn 3: dyddiadau allweddol ar gyfer cyflwyno allbynnau wedi'u cynllunio

Allbwn wedi'i gynllunio	Gwaith a wnaed	Adroddiad wedi'i gwblhau
Cynllun Archwilio Manwl 2023	Awst – Medi 2023	Hydref 2023
Mae archwiliad o ddatganiadau ariannol yn gweithio: <ul style="list-style-type: none"> Adroddiad Archwilio Datganiadau Ariannol Barn ar y datganiadau ariannol	Medi - Tachwedd 2023	Tachwedd 2023
Gwaith ardystio grantiau <ul style="list-style-type: none"> Budd-dal Tai Cyfraddau annomestig Pensiynau Athrawon Cyllidebau ar y Cyd Datblygu'r Gweithlu Gofal Cymdeithasol	Rhagfyr 2023 – Mawrth 2024	AMH
Gwaith archwilio ariannol eraill: <ul style="list-style-type: none"> Amlogfa Llwydcoed	Tachwedd 2023	Rhagfyr 2023

Gwaith archwilio perfformiad wedi'i gynllunio

Nodais isod fanylion fy ngwaith archwilio perfformiad a dyddiadau allweddol ar gyfer cyflawni allbynnau a gynlluniwyd.

Arddangosyn 4: dyddiadau allweddol ar gyfer cyflwyno allbynnau wedi'u cynllunio

Sicrwydd ac asesiad risg	Prosiect i nodi lefel sicrwydd archwilio a/neu lle gallai fod angen gwaith archwilio pellach yn y blynyddoedd i ddod mewn perthynas â risgiau i'r Cyngor roi trefniadau priodol ar waith i sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio adnoddau a gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy.	Parhaus
Adolygiad thematig – cynaliadwyedd ariannol llywodraeth leol	Adolygiad o gynaliadwyedd ariannol cynghorau gan gynnwys canolbwyntio ar y camau gweithredu, y cynlluniau a'r trefniadau i bontio bylchau mewn cyllid a mynd i'r afael â phwysau ariannol dros y tymor canolog.	I'w gadarnhau
Adolygiad thematig – comisiynu a rheoli contractau	Adolygiad sy'n canolbwyntio ar sut mae trefniadau cynghorau ar gyfer comisiynu, a rheoli contractau yn cymhwyso ystyriaethau gwerth am arian a'r egwyddor datblygu cynaliadwy.	I'w gadarnhau
Prosiect lleol pwrpasol	Prosiect i ystyried a oes gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer sicrhau bod meysydd gwasanaeth yn cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy	Hydref 2023

Byddwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y rhaglen archwilio perfformiad drwy ein diweddariadau rheolaidd i swyddogion y Cyngor yn ogystal â Phwyllgor Llywodraethu ac Archwilio y Cyngor.

Ardystio hawliadau a ffurflenni grant, a swyddogaethau archwilio statudol

Ardystio hawliadau a ffurflenni grant

Gofynnwyd i mi hefyd ymgymryd â gwaith ardystio ar hawliadau grant y Cyngor, a fydd, rwy'n rhagweld, yn cynnwys Budd-daliadau Tai, Pensiwn Athrawon, NDR a ffurflenni cyllideb cyfun.

Swyddogaethau archwilio statudol

Yn ogystal ag archwilio'r cyfrifon, mae gennyf gyfrifoldebau statudol i dderbyn cwestiynau a gwrthwynebiadau i'r cyfrifon gan etholwyr lleol. Nodir y cyfrifoldebau hyn yn Neddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004:

- Archwiliad Adran 30 o ddogfennau a chwestiynau wrth eu harchwilio; a
- Adran 31 Yr hawl i wrthwynebu wrth archwilio.

Gan fod y gwaith hwn yn adweithiol, nid wyf wedi gwneud unrhyw lwfans yn y tabl ffioedd isod. Os byddaf yn derbyn cwestiynau neu wrthwynebiadau, byddaf yn trafod ffioedd archwilio posibl ar y pryd.

Tîm ffioedd ac archwilio

Ym mis Ionawr 2023 cyhoeddais y cynllun ffioedd [ar gyfer y flwyddyn 2023-24](#) fel y cymeradwywyd gan Bwyllgor Cyllid y Senedd. Mae fy nghyfraddau ffioedd ar gyfer 2023-24 wedi cynyddu 4.8% ar gyfer pwysau chwyddiant. Yn ogystal, mae gan fy ffi'r archwiliad ariannol gynnydd pellach o 10.2% ar gyfer effaith y safon archwilio ddiwygiedig ISA 315 ar fy ymagwedd archwilio ariannol. Nodir rhagor o fanylion am y safon archwilio ddiwygiedig a'r hyn y mae'n ei olygu i'r archwiliad a wnaif yn Atodiad 1.

Rwy'n amcangyfrif mai cyfanswm eich ffi archwilio fydd £385,462 (ac eithrio gwaith grant).

Arddangosyn 5: ffi archwilio

Mae'r tabl hwn yn nodi'r ffi archwilio arfaethedig ar gyfer 2023, yn ôl maes gwaith archwilio, ochr yn ochr â'r ffi archwilio amcangyfrifedig ar gyfer y llynedd.

Maes archwilio	Ffi arfaethedig (£) ²	Amcangyfrif o'r ffi y llynedd (£)
Archwilio cyfrifon ³	273,910	238,369
• Cyd-bwyllgor Amlogfa Llwydcoed	2,022	2,050
• Cronfa Deddf Eglwys Cymru	7,540	6,570
Gwaith archwilio perfformiad ⁴	101,990	97,440
Cyfanswm ffi	385,462	344,429
• Gwaith ardystio grant ⁵	£60,000-£70,000	63,044 ⁶

Bydd y gwaith cynllunio yn parhau, ac efallai y bydd angen newidiadau i'm rhaglen o waith archwilio, ac felly fy ffi, os bydd unrhyw risgiau newydd allweddol yn dod i'r amlwg. Ni wnaif unrhyw newidiadau heb eu trafod â'r Cyngor yn gyntaf.

² Nodiadau: Mae'r ffioedd a ddangosir yn y ddogfen hon yn gyfyngedig i TAW, nad yw'n cael ei godi amoch chi.

³ Yn daladwy Tachwedd 2022 i Hydref 2023.

⁴ Daladwy Ebrill 2023 i Mawrth 2024.

⁵ Yn daladwy wrth i'r gwaith gael ei wneud.

⁶ Ffioedd gwirioneddol bilio ar gyfer gwaith ardystio grant 2021-22

Mae ein ffi archwilio ariannol yn seiliedig ar y rhagdybiaethau canlynol:

- Mae'r archwiliadau y cytunwyd arnynt yn nodi'r gofynion papur gwaith disgwylidig i gefnogi'r datganiadau ariannol ac mae'n cynnwys amserlenni a chyfrifoldebau.
- Ni nodir unrhyw faterion o arwyddocâd ar wahân i'r hyn a grynhoir yn y cynllun hwn, yn ystod yr archwiliad.

Mae prif aelodau fy nhîm, ynghyd â'u manylion cyswllt, yn cael eu crynhoi yn Exhibit 6.

Exhibit 6: fy nhîm archwilio lleol

Enw	Rôl	Rhif cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Richard Harries	Cyfarwyddwr Ymgysylltu	07789 397018	richard.harries@archwilio.cymru
Tracy Veale	Rheolwr Archwilio (Archwilio Ariannol)	07919 217438	tracy.veale@archwilio.cymru
Sara-Jane Byrne	Rheolwr Archwilio (Archwilio Perfformiad)	07786 111385	sara-jane.byrne@archwilio.cymru
Angharad Clemens	Archwilydd Arweiniol (Archwilio Ariannol)	07970 994266	angharad.clemens@archwilio.cymru
Ian Phillips	Archwilydd Arweiniol (Archwilio Perfformiad)	07811 757163	ian.phillips@archwilio.cymru

Gallaf gadarnhau bod pob aelod o'r tîm yn annibynnol o'r Cyngor a'ch swyddogion.

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i archwilio ansawdd yn Archwilio Cymru yn absoliwt. Credwn fod ansawdd archwilio yn ymwneud â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio model sicrwydd tair llinell i ddangos sut rydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlynu a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Rydym yn destun ein gwaith craffu annibynnol gan QAD* a'n Cadeirydd, yn gweithredu fel dolen i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. Am fwy o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio 2022](#).

Ein Pobl

Ffurir y llinell sicrwydd gyntaf gan ein staff a'n rheolwyr sy'n gyfrifol yn unigol ac ar y cyd am gyflawni'r safonau o ansawdd archwilio yr ydym yn dyheu amdanynt.

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- Goruchwyllo ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio

Ffurir yr ail linell sicrwydd gan y polisïau, yr offer, y ddysg a'r datblygiad, y canllawiau, a'r arweinyddiaeth a ddarparwn i'n staff i'w cefnogi i gyrraedd y safonau ansawdd archwilio hynny.

- Rhaglen archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

Ffurir y drydedd linell sicrwydd gan y gweithgareddau hynny sy'n rhoi sicrwydd annibynnol dros effeithiolrwydd y ddwy linell sicrwydd gyntaf.

- Adolygiadau Rheoli Ansawdd Ymgysylltu
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddi'r achos sylfaenol
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Y Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

*Cangen monitro ansawdd Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr yw'r Adran Sicrhau Ansawdd.

Atodiad 1

Y newidiadau allweddol i ISA315 a'r effaith bosibl ar eich sefydliad

Newid allweddol	Effaith bosibl ar eich sefydliad
Gweithdrefnau adnabod ac asesu risg mwy manwl a helaeth	<p>Efallai y bydd eich tîm cyllid ac eraill yn eich sefydliad yn derbyn mwy o ymholiadau gan ein timau archwilio yng nghyfnod cynllunio'r archwiliad. Gall ceisiadau am wybodaeth gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth am fodel busnes eich sefydliad a sut mae'n integreiddio'r defnydd o dechnoleg gwybodaeth (TG); • gwybodaeth am broses asesu risg eich sefydliad a sut mae'ch sefydliad yn monitro'r system rheolaeth fewnol; • Gwybodaeth fanylach ar sut mae trafodion yn cael eu cychwyn, eu cofnodi, eu prosesu a'u hadrodd. Gall hyn gynnwys mynediad at ddogfennau ategol fel llawlyfrau polisi a gweithdrefnau; a • trafodaethau mwy manwl gyda'ch sefydliad i gefnogi asesiad y tîm archwilio o risg gynhenid.
Cael gwell dealltwriaeth o amgylchedd eich sefydliad, yn enwedig mewn perthynas â TG	<p>Efallai y bydd eich sefydliad yn derbyn mwy o ymholiadau i gynorthwyo'r tîm archwilio i ddeall yr amgylchedd TG. Gall hyn gynnwys gwybodaeth am:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ceisiadau TG sy'n berthnasol i adroddiadau ariannol; • seilwaith TG ategol (e.e. y rhwydwaith, cronfeydd data); • Prosesau TG (e.e. rheoli newidiadau rhaglen, gweithrediadau TG); ac • y personél TG sy'n ymwneud â'r prosesau TG. <p>Efallai y bydd angen i dimau archwilio brofi'r rheolaethau TG cyffredinol ac efallai y bydd hyn yn gofyn am gael tystiolaeth archwilio fanylach ar weithredu rheolaethau TG yn eich sefydliad.</p> <p>Ar rai archwiliadau, gall ein timau archwilio gynnwys arbenigwyr archwilio TG i gynorthwyo gyda'u gwaith. Efallai y bydd angen i'n harchwilwyr TG ymgysylltu ag aelodau o'ch tîm TG nad ydynt wedi bod yn rhan o'r broses archwilio o'r blaen.</p>

Newid allweddol	Effaith bosibl ar eich sefydliad
Gofynion gwell yn ymwneud ag arfer amheuaeth broffesiynol	Gall ein timau archwilio wneud ymholiadau ychwanegol os ydynt yn nodi gwybodaeth sy'n ymddangos yn groes i'r hyn y maent eisoes wedi'i ddysgu yn yr archwiliad.
Gellir graddio asesiadau risg yn dibynnu ar natur a chymhlethdod y corff a archwiliwyd.	Bydd disgwyliadau'r tîm archwilio ynghylch ffurfioldeb polisïau, gweithdrefnau, prosesau a systemau eich sefydliad yn dibynnu ar gymhlethdod eich sefydliad.
Gall timau archwilio wneud mwy o ddefnydd o dechnoleg wrth berfformio eu harchwiliad	Gall ein timau archwilio ddefnyddio offer a thechnegau awtomataidd fel dadansoddeg data wrth berfformio eu harchwiliad. Gall ein timau ofyn am wybodaeth neu wybodaeth wahanol mewn fformat gwahanol i archwiliadau blaenorol fel y gallant gyflawni eu gweithdrefnau archwilio.

Trwy ein gwaith Arfer Da, rydym yn rhannu arfer a mewnwelediadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio i gefnogi ein hamcanion i sicrhau, esbonio ac ysbrydoli.

Mae ein cylchlythyr yn rhoi diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da a digwyddiadau, y gellir eu teilwra i'ch dewisiadau.

Am fwy o wybodaeth am ein gwaith Arfer Da cliciwch [yma](#).

Cofrestrwch i'n cylchlythyr [yma](#).

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.